

PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA
“ARTS ESCÈNIQUES I DANSA” / 4t ESO I PR4

1. INTRODUCCIÓ

1.1 Justificació de la programació

1.2 Contextualització

2. OBJECTIUS

3. COMPETÈNCIES

4. CONTINGUTS

5. CRITERIS D'AVUACIÓ

6. INSTRUMENTS D'AVUACIÓ

7. CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

8. METODOLOGIA

9. MESURES DE RESPOSTA EDUCATIVA PER A LA INCLUSIÓ

10. UNITATS DIDÀCTIQUES

10.1 Organització de les unitats didàctiques

11. ELEMENTS TRANSVERSALS

12. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

13. AVUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT

ANNEX: MESURES D'ADAPTACIÓ EN CAS DE SUSPENSÍÓ DE LA PRESENCIALITAT

1. INTRODUCCIÓ

10.1. Justificació

La matèria optativa Arts escèniques i dansa pretén atorgar la capacitat de comprendre, comunicar i representar idees i sentiments als alumnes, a més d'integrar dos formes de concebre les activitats dramàtiques a l'ensenyament i l'aprenentatge, ambdós igualment vàlides. La dramatització, més centrada en el desenvolupament personal, i el teatre, adreçat cap a les pràctiques artístiques creatives, i cap al coneixement de textos literaris d'aquest gènere.

Tant la dramatització com el teatre són formes de representació que empren el cos, la veu, l'espai i el temps escènics per a expressar i comunicar idees, sentiments i vivències. La dramatització es caracteritza per integrar els diferents llenguatges (verbal, plàstic, rítmic-musical, corporal) i per ser un poderós medi d'aprenentatge, ja que implica, al mateix temps, aspectes cognoscitius, afectius i psicomotrius.

A més a més, la dramatització i el teatre, pel seu caràcter transversal i interdisciplinari, són un instrument didàctic amb el qual desenvolupar diferents competències bàsiques, sobretot la comunicació lingüística; la competència cultural y artística; la competència social i ciutadana; la d'aprendre a aprendre i la competència d'autonomia i iniciativa personal.

Per tant, l'art dramàtic com a instrument d'ensenyament i aprenentatge es revela als següents aspectes:

1. Metodologia interdisciplinària: es poden emprar per a ensenyar altres continguts i matèries. Es podria dir que són anàlogues als mitjans audiovisuals i a les competències d'informació i de competència digital.
2. El fet de treballar activitats motrius, verbals, visuals i auditives fa que l'alumne experimente la seua persona, la seua realitat física, al mateix temps que treballa la part intel·lectual.
3. Fan de connexió entre les competències en comunicació lingüística o les de la competència social y ciutadana, i també de la competència cultural y artística.
5. Són una ferramenta també molt valuosa per a desenvolupar la competència en autonomia personal e iniciativa, ja que planteja als alumnes la tria individual i el debat sobre alternatives de conducta.

6. Incrementa la motivació i permet fàcilment introduir la realitat exterior dins de l'aula.
7. Mitjançant la participació i el treball col·laboratiu, afavoreix la relació entre components del grup i possibilita situacions en les quals es necessita una comunicació precisa i clara.
8. S'estableix una relació diferent i més fluida entre docent i alumnes, donat que les activitats ho permeteixen i el docent a banda de proposar, ha d'escoltar i acceptar propostes dels alumnes del grup.

Respecte a l'enfoc que li hem de donar a l'assignatura, el teatre no pot considerar-se a soles com un corpus de història i literatura dramàtiques ni com a soles el fet de fer i ver teatre. Durant l'etapa de l'ESO hem de donar-li més flexibilitat i introduir la investigació, la creativitat, el compartir idees noves i pròpies. Tot com un procés a descobrir i compartir i que, a més, hauran d'aprendre a poc a poc al llarg del curs.

En definitiva, la matèria optativa Arts Escèniques i Dansa no té a la Secundària la finalitat de formar actors, directors o escenògrafs, sinò més bé la d'aprendre a expressar-se amb el cos i amb la veu, representar idees i símbols, la comunicació grupal i la creació. Això sí, es fa necessari que qualsevol proposta teatral que es realitce a l'aula estiga prop de les directrius didàctiques de la matèria, per aconseguir així un total benefici d'aprenentatge.

1.2. Contextualització:

L'Institut d'Educació Secundària de Puçol es troba situat en aquesta població de la comarca valenciana de l'Horta Nord. Imparteix formació d'Educació Secundària Obligatòria, Batxillerat i Cicles de Formació Professional. A més imparteix els programes de diversificació curricular PMAR, PR4, PAC i Formació Professional Bàsica.

Al centre acudeixen alumnes de la localitat en què està situat. Entre les instal·lacions en les que compta es troben aules amb projector i ordinador amb connexió a Internet; WIFI per als docents i WIFI per als alumnes; biblioteca, aules d'informàtica; saló d'actes; laboratori i aula d'idiomes. No obstant, la situació provocada per la pandèmia del Covid19 ha obligat a reconvertir totes aquestes instal·lacions específiques en aules en les que situar l'alumnat dels desdoblaments de grups creats per a respectar la ràtio

i la distància de seguretat entre persones recomanada per les autoritats sanitàries com a mesura de protecció.

La matèria d'Arts escèniques i dansa s'imparteix en dos aules diferents i el grup d'alumnes, que pertany al nivell de 4t ESO i 4PR està desdoblada en dos subgrups que acudeixen a classe en dies alterns i canviant els torns cada setmana, assegurant-nos així que tots els alumnes matriculats a aquesta optativa reben les mateixes hores de classe presencial i que ho fan en condicions de seguretat sanitària.

2. OBJECTIUS GENERALS

L'ensenyança i l'aprenentatge d'aquesta matèria optativa té com a objectiu desenvolupar dins dels alumnes les següents capacitats:

1. Desenvolupar la seua persona en totes les seues dimensions (corporal, intel·lectual, afectiva...) assegurant la consecució de la seua autonomia personal i afavorint el desenvolupament de la seua creativitat.
2. Prendre consciència de la seua realitat social relacionada amb una col·lectivitat i amb grups amb una història comuna i una cultura particular.
3. Realitzar improvisacions que expressen emocions, idees i opinions.
4. Emprar l'expressió i la comunicació assumint rols i tècniques de llenguatge teatral.
5. Conèixer les etapes històriques del teatre com a gènere literari.
6. Experimentar la representació i la posada en escena com a pràctiques col·lectives i com a mitjans de comunicació.
7. Desenvolupar sensibilitat artística i cultural i apreciació per l'entorn cultural al qual es viu.
8. Conèixer i entendre els elements que formen l'expressió teatral.

3. COMPETÈNCIES

Les competències queden definides en l'article 1.c del Capítol I del Reial decret 1105/2014 com les capacitats per a aplicar de forma integrada els continguts propis de cada ensenyament i etapa educativa amb la finalitat d'aconseguir la realització adequada d'activitats i la resolució eficaç de problemes complexos.

Tot això es reafirma amb el punt 2 de l'article 6 de la LOMCE, el currículum ha d'estar integrat per diversos components, un d'ells, les competències, de les quals la Llei diu:

“Les competències, o capacitats per a aplicar de forma integrada els continguts propis de cada ensenyament i etapa educativa, amb la finalitat d'aconseguir la realització adequada d'activitats i la resolució eficaç de problemes complexos.” És a dir que la docència ja no pot concebre les assignatures com a parcel·les separades en les quals l'alumne aprèn i treballa per a aconseguir uns objectius que en res es relacionen els uns amb els altres. Al contrari, l'ensenyament en aquestos moments es preocupa d'assegurar-se que el deïdor aprenga uns continguts, desenvolupe l'habilitat de treballar amb ells i a més, adquireixi una sèrie de competències acadèmiques i també cíviques, pragmàtiques i individuals. A més, es treballa perquè l'aprens en unes assignatures li servisca com a eina i com a coneixement extra en unes altres.

Al temari de l'assignatura s'integren aquestos aprenentatges lligats a les competències bàsiques, que segons la legislació són les següents:

- Comunicació lingüística
- Consciència i expressions culturals
- Aprendre a aprendre
- Competència digital
- Sentit de la iniciativa i esperit emprenedor
- Competències socials i cíviques
- Ciència i tecnologia

Aquestes competències les abastarem i integrarem en la matèria Arts escèniques i dansa de les següents formes:

▪ **COMPETÈNCIA EN COMUNICACIÓ LINGÜÍSTICA**

La de major rellevància de totes les que poden adquirir-se amb aquesta assignatura, ja que tots els seus continguts estan pensats i orientats perquè l'alumne adquireix diferents coneixements i habilitats comunicatives i els empre i reflexione també al voltant dels mateixos. Aquestos aspectes s'apliquen després per adquirir nous coneixements en altres matèries.

- **COMPETÈNCIA DE CONSCIÈNCIA I EXPRESSIONS CULTURALS**

S'adquireix sobretot quan l'alumne s'apropa, en aquesta matèria, a la producció literària i coneix com també el teatre ha tractat les preocupacions i interessos dels humans des de sempre. A més, l'estudi del context d'una obra literària, en aquest cas del gènere teatral, pot apropar-los altres manifestacions artístiques i culturals que acabaran per donar-li tot el sentit a la creació literària.

- **COMPETÈNCIA DIGITAL**

Ací la búsqueda d'informació tindrà un paper rellevant, ja que mitjançant la búsqueda per Internet els alumnes aprendran coneixements sobre la literatura i el teatre quan tractem tècniques d'interpretació i de redacció i també quan tractem el teatre dins la literatura i els seus textos i autors més representatius. A banda d'utilitzar Internet (sempre fonts fiables, que els ensenyarem a reconèixer i usar) hauran de treballar també amb procesador de text.

- **COMPETÈNCIES SOCIALS I CÍVIQUES**

Els alumnes poden treballar habilitats socials com la convivència, el cooperativisme, la tolerància, el respecte mutu... a través del treball de les habilitats del llenguatge, tant oral, com corporal. A més a més, l'aprenentatge i bon ús de tècniques lingüístiques facilita a l'alumne el coneixement i la valoració d'altres contextos i formes d'expressió personals i culturals diferents a les seues pròpies, i facilita el respecte per les mateixes, oferint-li així la capacitat de veure i detectar realitats diferents.

- **APRENDRE A APRENDRE**

Els continguts lingüístics són essencials per adquirir nous coneixements d'altres matèries i són base del pensament, la reflexió, la representació de les idees i la transmissió de les mateixes. Amb Arts escèniques i dansa es treballen eixes capacitats que després serviran d'eina d'adquisició de noves habilitats i competències diferents.

- **SENTIT DE LA INICIATIVA I ESPERIT EMPRENEDOR**

Durant aquestes sessions l'alumne haurà d'afrontar diverses situacions en les quals expressar-se en veu alta, crear idees, històries i situacions i decidir-se a expressar-se corporalment amb llibertat i seguretat de sí mateix. Aquestes situacions li duran a

reforçar la relació amb sí mateix, l'auto coneixement i a augmentar la decissió i l'esperit d'emprendre noves iniciatives.

▪ **COMPETÈNCIA CIÈNCIA I TECNOLOGIA**

Mediant aquesta assignatura, els alumnes treballaran també la capacitat d'observar el món que els rodeja i analitzaran també amb ment científica el seu ambient, els elements científics que els envolten i també la tecnologia que conforma la seua realitat. Observar la realitat amb ulls científics i crítics i conèixer l'evolució de la ciència serà imprescindible en aquesta assignatura, amb el plantejament del fil conductor que s'ha triat per a dur-la a terme.

4. CONTINGUTS

La Conselleria d'Educació de la Comunitat Valenciana va establir en el Decret 87/2015 que estableix el currículum i desplega l'ordenació general de l'educació secundària obligatòria i del batxillerat a la Comunitat Valenciana, quatre blocs de continguts curriculars per a l'Educació Secundària Obligatòria i per a Batxillerat. Aquests blocs engloben diferents competències i coneixements que els alumnes han d'adquirir en l'àmbit lingüístic durant els sis cursos que duren els dos cicles. La matèria d'Arts escèniques i dansa, impartida des del departament de Valencià Llengua i Literatura, participa en l'adquisició d'aquests continguts. Els blocs de continguts són:

1- Escoltar i parlar: adquiriran eines per a poder expressar idees, relats, símbols i sentiments dramàticament, de manera efectiva, literària i adaptada a cada tipus de situació que es represente. També adquiriran la capacitat d'escoltar que diu l'altra persona, en aquest cas escoltant amb atenció respecte les intervencions dels companys, que, a més, poden ser les que donen peu a les intervencions pròpies.

2- Llegir i escriure: Llegir comprenent textos dramàtics i tindre capacitat de replicar-los i d'escriure de nous, seguint les tècniques adients i respectant la gramàtica i l'ortografia, a més d'augmentar el lèxic mitjançant el seu ús.

3- Coneixement de la llengua: L'ús correcte del lèxic, de les normes ortogràfiques i gramaticals, la sintaxi i la morfosintaxi... i en aquest cas conèixer millor també la llengua cooficial autonòmica són objectius que també s'abasten durant les sessions d'aquesta matèria optativa.

4- Educació literària: Llegir de manera competent i desenvolupar el gust per l'hàbit. Conèixer èpoques, corrents, estils i autors per a ser capaços de triar les seues lectures. Connectar la literatura amb moments històrics i altres corrents artístics... tots aquestos objectius els aconseguen els alumnes també a través d'aquesta matèria, a la qual a més expressar-se oral i corporalment i crear històries, aprofundiran en el teatre com a gènere literari i coneixeran els conceptes bàsics de les seues corrents, èpoques, estils...

5. CRITERIS D'AVUACIÓ

Els criteris d'avaluació fixats per aquesta assignatura seran principalment els següents:

- l'adquisició de conceptes bàsics del llenguatge dramàtic i les tècniques teatrals.
- la voluntat de començar i progressar en la creació, l'expressió i la comunicació.
- la participació activa en processos grupals, l'escolta i el respecte al ritme i el procés de cadascun dels membres del grup.
- l'adquisició de coneixements bàsics del teatre com a gènere literari.
- l'adquisició de tècniques i nocions bàsiques de llenguatge corporal, de respiració i de capacitat vocal i d'oralitat.
- l'adquisició i utilització correcta de les nocions bàsiques d'escriptura de textos dramàtics i de creació d'escenografia.

Aquestos criteris es desglosen i es treballen per a ser puntuats al llarg del curs en els següents punts:

A) Procedimentals.

Cerca en diferents fonts bibliogràfiques dels tecnicismes propis del mitjà teatral relatius al text teatral i a l'escenografia.

Reconeixement dels mateixos sobre dibuixos o fotos que els proporcionarà el professor.

Ús de tècniques de l'actor i la seua aplicació per a la posada en escena:

Relaxació i confiança dins del grup a través d'exercicis respiratoris, d'equilibri i de diàleg corporal amb els companys.

Entrenament de la concentració i la respiració.

Simulació d'accions i situacions de manera individual i col·lectiva.

Invencions d'històries a partir de diferents tipus d'instruccions

Creació de monòlegs amb intenció còmica a partir de diferents claus.

Lectura dramatitzada de textos teatrals: individual, dialogada i coral (fragments, textos complets).

Anàlisi del text dramàtic llegit:

- anàlisi de l'obra de l'autor i el seu context: època, estètica, circumstàncies individuals i socials en les quals va ser escrita, etc.

-anàlisi estructural: parts en què està dividida (actes, quadres, jornades, escenes)

-anàlisi de les acotacions i les escenes.

-anàlisi formal dels personatges.

-creació o estudi d'un guió teatral.

-planificació d'una posada en escena (del guió creat o d'un text ja existent).

Creació de dinàmiques de grup:

-grup d'actors.

-grup d'escenografia, tramoia i il·luminació.

-grup de vestuari i maquillatge.

-grup de publicitat: (disseny de cartells i de programes de mà, recollida de dades sobre l'autor, l'època i l'obra)

-planificació dels assajos. L'assaig general. Replantejament de l'espectacle.

Anàlisi crítica després de la representació. Debat.

Comprensió del paper de l'espectador.

B) Actitudinals.

- Cap a la matèria:

Donat el caràcter de la matèria, l'alumne tindrà una disposició total per a participar en activitats orals.

Valoració del fenomen teatral com a forma de coneixement de la literatura i la cultura d'una època.

Valoració de la importància de la presentació de l'escrit en la llibreta, en la qual es cuidarà l'ordre, l'ortografia i l'expressió.

-Cap al treball:

Puntualitat.

Assistència regular a classe.

Atenció en classe.

Realització de tasques encomanades.

Comportament de respecte cap al professor i cap als companys.

Comportament participatiu i positiu que facilite un clima de treball i aprenentatge en classe.

- Cap als companys:

Atenció i respecte a les activitats orals dels companys.

Valoració de les creacions i interpretacions alienes.

Disposició positiva per al treball en equip.

6. INSTRUMENTS D'AVUACIÓ

Els instruments utilitzats per a avaluar atendran les competències i coneixements que l'alumne ha d'adquirir i compliran amb els criteris de l'avaluació contínua. Els instruments emprats en Arts Escèniques i Dansa seran:

- Control pràctic de contingut de cadascuna de les unitats didàctiques, mitjançant la preparació i la representació de fragments d'obres dramàtiques que engloben les tècniques dramàtiques i de redacció explicades i treballades en cada unitat.

- Treballs i projectes fets a classe: escrits i exposicions orals.

- Quadern de l'estudiant: ha de cuidar-ho, tindre en ell les activitats escrites que es manen fer en classe i portar-ho al dia quan la professora ho demane.

- Quadern del professor: amb faltes d'assistència, faltes de comportament i altres anotacions, exercicis en classe, respecte cap als companys... Ací també valorarà l'actitud amb la qual encara l'alumne l'assignatura, la motivació davant les tasques proposades i l'evolució en la matèria.

En cada avaluació es prendrà com a referència els conceptes, procediments i actituds.

El resultat de la mitjana aritmètica de les tres avaluacions serà la nota final, tenint en compte que l'evolució positiva de l'alumne podrà incidir en la seua nota final.

La nota d'avaluació s'obtindrà a partir de l'observació del treball en classe i de la puntuació de les tasques encomanades per a casa, individuals o col·lectives, així com de l'observació de l'actitud de l'alumne en classe i d'un examen teòric per avaluació si fóra necessari

7. CRITERIS DE CALIFICACIÓ

En aquest cas, el percentatge amb el qual intervindran els instruments anteriors en la nota serà:

El treball diari, la participació, l'actitud de l'alumne cap al treball, el professor i els companys en classe suposaran un 40% de la nota. El 60% restant correspondrà a la nota dels exàmens, proves, activitats individuals i col·lectives que es preparen amb antelació.

En el cas que algun alumne suspenguera la matèria, recuperarà en les dates indicades pel centre al calendari amb una prova escrita de contingut literari i de redacció emprant les tècniques d'escriptura dramàtica, i un altra prova que serà un breu monòleg interpretatiu amb expressió corporal.

CRITERI DE CALIFICACIÓ	PERCENTATGE DE NOTA
Proves d'aptituds i continguts de cada unitat	50%
Treballs escrits	20%
Quadern de l'estudiant	10%
Quadern del professor	20%

8. METODOLOGIA

Si partim de la idea que la dramatització fa una triple aportació al currículum escolar en els seus aspectes metodològics més importants: a) educació en valors i habilitats socials; b) habilitats expressives, creatives i comunicatives, en diferents àrees; i c) habilitats artístiques i, del principi que en expressió dramàtica l'important són els processos i no els productes (a pesar que sabem que normalment un bon procés condueix a excel·lents productes) conclourem que la metodologia del taller de dramatització/teatre ajuda d'una manera potent al desenvolupament de les competències bàsiques basades en la concepció del taller com un espai de creació, reflexió i intercanvi d'idees. En aquest sentit el model de taller dramatització-teatre es construeix sobre quatre variables: les fases del procés creatiu (1. Preparació 2. Incubació 3. Il·luminació 4. Revisió); el procés expressiu (qualsevol procés expressiu s'articula, des d'una òptica constructivista i experiencial, sobre aquestes paraules clau: percebre, sentir, fer, reflexionar); el procés de representació artística van units als moments del taller didàctic (a. posada en marxa, b. relaxació, c. expressió-

comunicació, i d. retroacció), el tipus d'activitats realitzades i les fórmules per a proposar tasques (consignes desencadenants del joc, i tècnica de la mescla utilitzada en cada cas).

9. MESURES DE RESPOSTA EDUCATIVA PER A LA INCLUSIÓ

La LOE/*LOMquE de 10 de desembre de 2013 contempla la diversitat com un factor real en l'ensenyament i fins i tot enriquidor d'aquesta. A més, el Decret 87/2015 que regula la docència a la Comunitat Valenciana es refereix d'igual manera a la diversitat com a un element que requereix d'especial atenció. A això cal afegir-li l'aprovació del Pla Valencià d'Inclusió i Cohesió Social 2017-2022 on s'emmarca el Decret 104/2018 de 27 de juliol pel qual desenvolupa els principis d'equitat i d'inclusió en el sistema educatiu valencià que queda desenvolupada o complementada per l'Ordre 1/2019, de 8 de gener, de la Conselleria d'Educació per la qual s'estructuren els serveis pedagògics escolars i es desenvolupa el Decret 104/2018 de 27 de juliol.

Segons aquest decret, existeixen diferents nivells de mesures que poden aplicar-se als alumnes que així ho necessiten, sent les mesures de nivell I i II les que no requereixen adaptació curricular ni intervenció especialitzada dins o fora de l'aula, i les de nivell III i IV les que sí que impliquen aqueixes situacions i aqueixa intervenció.

Aquesta programació està elaborada per a una optativa impartida a un grup mixte d'alumnes de 4t d'ESO i 4PR. Durant les classes, si hem rebut informe o informació que ens indique que algun dels alumnes té quelcom d'aquestes necessitats, adaptarem el material i les activitats tant dins com fora de l'aula perquè els siga possible seguir el ritme de les sessions i aconseguir els objectius. Les mesures que adoptarem, i que no calen adaptació curricular, ne seran apropar (dins la distància de seguretat que enguany hem d'aplicar) els alumnes al docent per assegurar-se que està concentrat durant la classe i que treballa, insistir en les explicacions i repetir-les de diferents maneres fins que tot els alumnes del grup hagen entès els continguts explicats i l'activitat que han de fer o adaptar alguna de les activitats a problemes de mobilitat.

10. PROGRAMACIÓ DE LES UNITATS I TEMPORALIZACIÓ

10.1. PROGRAMACIÓ DE LES UNITATS DIDÀCTIQUES

Temporalització:

- Primera Avaluació:

1- Primer acostament. Dramatització. Introducció al joc dramàtic: els participants i l'expressió espontània de si mateixos, creació de vivències, nivells d'implicació i estímuls, etc. La improvisació com a mètode i procés de coneixement individual i col·lectiu.

2- De la dramatització a la teatralització. Representarem papers quotidians i simularem situacions habituals i conflictives (representació de papers dramàtics i manteniment del rol assignat durant la simulació).

3- Lectura o dicció expressives -individual, dialogada i coral- de textos. Dicció en prosa i vers. Anàlisi, creació, selecció i dinamització de textos com a pas previ a la posada en escena.

Apartats de la dinamització: *sonoritzar, dramatitzar, modificar i il·lustrar. Elaboració de dibuixos, tramoia bàsica, fons d'escenari, pintures d'escenaris, etc.

- Segona Avaluació:

4- Expressió corporal, presa de consciència i sensibilització del propi cos: comunicació no verbal, funció de les parts corporals en la comunicació, relaxació i distensió, tècnica corporal, equilibri i moviment, expressió d'emocions, vivència rítmica (ritmes i ball), elements del moviment expressiu, etc.

5- El discurs teatral. Sistemes de signes de l'espectacle teatral:

a) Referits a l'actor: pronunciació del text, to, relaxació, espontaneïtat, expressió d'emocions i estats d'ànim, concentració i desinhibició, llenguatge corporal, moviment escènic, vestuari, gest i llenguatge de les postures, iconografies, maquillatge i pentinat, etc.

b) Externs a l'actor: text literari, il·luminació, aparences externes de l'actor, construcció interna del personatge, moviment individual i de grup, espai escènic, decorats, música, coreografia, elements de representació, etc.

- Tercera Avaluació:

6- Posada en escena d'un text dramàtic clàssic -adaptat o renovat- i/o assistència, si fóra possible, a algun espectacle teatral on l'alumne desenvolupe el paper d'espectador actiu en la lectura de tots els signes escènics que afavorisquen, posteriorment, la crítica, l'aprenentatge de la dramaturgia i el debat crític. No sols poden actuar davant els espectadors d'un auditori construint el seu propi personatge, sinó que adquireixen conceptes de maquillatge i pentinat, vestuari i escenografia, disseny i realització de decorats, il·luminació i tramoia, moviment i ritme escènic, etc.

7-Crítica d'un muntatge dramàtic concret presenciat en un teatre o vist mitjançant televisió o canó d'audiovisuals. L'abans/durant/després de l'espectacle teatral. Anàlisi de les planificacions, actuacions i resultats escènics i estètics.

La previsió de continguts per a cada avaluació pot patir algunes modificacions en haver d'adaptar-nos a la irregular morfologia de cada grup, a la seua capacitat d'aprenentatge i expressió dramàtica, això com per possibles situacions de confinament o suspensió de classes presencials, cas per al qual expliquem la previsió de treball al annex que es troba al final d'aquesta programació didàctica. En cada avaluació, es podran utilitzar els recursos audiovisuals per a posar de manifest les característiques del món teatral.

ORGANITZACIÓ I DESGLOSE DE LES UNITATS DIDÀCTIQUES:

1. Presentació i introducció a la dramatització.

En aquesta primera unitat es busca que els alumnes es donen a conèixer uns als altres i, també, al docent, i que comencen a ser conscients del seu cos i les seues possibilitats de creació i expressió amb aquest. Per això considerarem dos nivells bàsics de la dramatització: el cognitiu, o d'idea interna, i l'expressiu o de manifestació externa.

Per aconseguir aquestos objectius realitzarem a l'aula:

- Jocs dramàtics de presentació d'un mateix.
- Dramatització i representació d'elements del nostre entorn, de la natura.
- Xicotetes redaccions, sobretot descripcions, que ens ajuden a representar després allò descrit.
- Exercicis de relaxació i de calfament del cos.

- Exercicis de vocalització.
- Exercicis per a treballar la desenvolupada i la llibertat d'expressió corporal.
- La representació individual i les bases de representació col·lectiva.
- Les bases de la improvisació.
- Exercicis per a treballar l'expressió gestual.
- La combinació de paraula, gest i moviment per a interpretar eficaçment.
- Introducció a la improvisació.
- Les parts del procés de dramatització.
- L'estructura dels textos dramàtics.
- Començar a escriure textos dramàtics a través de la improvisació.

2. La representació de papers.

En aquesta unitat treballarem la simulació de situacions de la vida real com a via de teatralització de textos dramàtics.

- Què és la simulació.
- La simulació de situacions humanes conflictives.
- Acceptació i manteniment d'un paper concret durant la simulació.
- Com es representa un paper
- La simulació de papers i situacions mitjançant els jocs de rol.

3. Anàlisi, i creació de textos.

En aquesta unitat integrem la competència en comunicació lingüística en diferents contextos socials i culturals.

- La lectura i la lecció expressives.
- La lectura individual, dialogada i coral.
- La dicció de prosa i de vers.
- La lectura o dicció interpretativa.

Anàlisi:

- Anàlisi del text com a pas previ a la posada en escena.
- La traducció del text als llenguatges dinàmics.
- Apartats de la dinamització: sonoritzar, dramatitzar i modificar.

4. Expressió oral: lectura, dicció i interpretació

Aquest bloc integra tota la informació que es refereix al text i a la seua comunicació o interpretació sonora i pretén desenvolupar les següents competències:

- Trobar diferents maneres d'utilitzar la veu per a realçar la interpretació d'un personatge i per a crear efectes concrets.
- Triar i utilitzar tècniques de veu específiques i d'efectes vocals adequats en resposta una interpretació concreta i a diferents circumstàncies.
- Projectar la veu apropiadament en l'espai del taller amb intenció de comunicar.
- Emprar una articulació i dicció clares per a elaborar la caracterització d'un personatge o situació,
- Donar so a poemes, situacions, imatges, cançons, etc.
- Realitzar la lectura expressiva i interpretativa de textos donats. Interpretar seqüències o obres dramàtiques
- Apropiar-se el contingut d'una obra o una seqüència dramàtica.
- Utilitzar els elements del llenguatge dramàtic, de les tècniques de joc, de les tècniques teatrals.
- Compartir la seua experiència d'interpretació.
- Traure partit dels elements expressius inherents a la seqüència dramàtica.
- Respectar les regles relatives al joc dramàtic.

5. Expressió corporal.

Les competències específiques a desenvolupar en aquest apartat són:

- Trobar diferents maneres de moure's per a realçar la interpretació d'un personatge donat i per a crear uns efectes específics.
- Triar i usar tècniques de moviment específiques per a exterioritzar i comunicar sensacions, sentiments i idees, adaptant el moviment en resposta a diferents circumstàncies donades.
- Demostrar fluïdesa proporcionant diferents respostes de moviment davant una situació i un temps limitats.
- Demostrar flexibilitat en els moviments incorporant nivells, velocitat, intensitat i direccions diferents en les activitats de moviment
- Mostrar desinhibició i espontaneïtat en les activitats de moviment.

Presència de consciència i sensibilització del propi cos.

- Esquema corporal: funció de cadascuna de les parts (rostre, braços i mans, tors, cames i peus) en la comunicació.
- Concentració, desinhibició i sensibilització.
- Relaxació i distensió.

Llenguatge del cos.

- Principis bàsics de la comunicació no verbal.
- L'espontaneïtat, la tècnica i la creativitat corporals.
- L'expressió d'emocions i estats d'ànim.
- Postures, equilibri i moviment.

Relacions amb l'entorn.

- La relació i la comunicació interpersonals: desenvolupament grupal.
- Els objectes com a suports i desencadenants de l'acció.

Percepció i estructuració de l'espai i temps.

- Les iconografies o llenguatge de les postures.
- La vivència rítmica. El ball com a aportació dramàtica (el musical).
- Els elements del moviment expressiu.

6. Elements i estructura del llenguatge dramàtic.

Els objectius a aconseguir a nivell de competències en aquest apartat són aquests:

- Planificar i representar escenes amb coherència, desenvolupant el començament, el mitjà i el final i proposant finals alternatius a una situació donada.
- Sintetitzar i comunicar clarament l'objectiu o tema d'una situació o escena.
- Utilitzar elements tècnics i escenogràfics per a realçar l'efecte dramàtic.
- Teatralitzar textos no dramàtics (poemes, relats, cançons, imatges, notícies, etc.)
- Adoptar diferents rols teatrals (autor, actor, escenògraf, crític).
- Vetllar per les qualitats tècniques i estètiques de la representació per a aconseguir un resultat acceptable.

El bloc comprén els sistemes de signes operants en el discurs o espectacle teatral i les seues relacions.

Sistemes amb referència a l'actor.

- El text pronunciat.
- La paraula o text literari.
- El to o la dicció-interpretació oral del text.

- L'expressió corporal.
 - Mímica, gest i moviment.
 - Aparences externes de l'actor.
 - Maquillatge i pentinat. Vestuari.
- Sistemes externs de l'actor.
- L'espai teatral i les seues formes.
 - L'espai escènic.
 - Decorats. Objectes i accessoris.
 - L'espai tècnic.
 - Il·luminació. Música i so.

La relació de l'actor-personatge amb els sistemes de signes.

- La construcció interna del personatge.
- La manifestació externa per mitjà del text pronunciat, l'expressió corporal i les aparences externes.
- El moviment individual i de grup, la coreografia com a element creador o modificador de l'espai escènic.

7. Muntatge de representacions dramàtiques i assistència a espectacles teatrals.

El bloc tracta del procés de posada en escena de qualsevol mena d'espectacle dramàtic-teatral que s'haja de representar davant un públic, així com de l'assistència a espectacles produïts fora de l'àmbit escolar. Per tant, tindrem dos blocs d'objectius diferenciats a l'hora de desenvolupar les competències específiques:

a) Inventar o crear seqüències dramàtiques

- Traure partit d'idees per a una creació dramàtica.
- Compartir la seua experiència de creació.
- Traure partit dels elements del llenguatge dramàtic, de les tècniques de joc, de les tècniques teatrals.
- Estructurar una creació dramàtica.
- Donar una finalitat a la seua producció.

b) Apreciar obres dramàtiques

- Analitzar una obra teatral.
- Compartir la seua experiència d'apreciació.
- Tindre un judici crític o estètic de l'obra.

- Establir llaços entre l'experimentat (viscut) i l'analitzat.

El text dramàtic.

- Elecció del text o de la intenció prèvia (tema, idea, fets, etc.) per a la representació.
- Creació col·lectiva d'un text o guió nous.
- Anàlisi del text.

Planificació de la posada en escena.

- Divisió del treball i de les funcions dins del grup.
- La construcció dels personatges.
- L'espai escènic i tècnic.
- El llibre de direcció (guió de l'actor, guió tècnic i guió escènic).

Assajos i representació.

- Les sessions de treball: diferents tipus d'assajos. Anàlisi i planificació.
- Actuacions (anàlisi posterior i replantejament de l'espectacle).

El paper de l'espectador.

- Abans de l'espectacle.
- Recollida d'informació sobre l'autor, l'obra i el grup.
- El text i les crítiques de l'espectacle.
- Durant l'espectacle.
- Presència activa: lectura i comprensió dels signes escènics.

Participació. Identificació.

- Després de l'espectacle.
- Pautes per a la crítica dels espectacles.
- Lectura de crítiques i debat.

L'ordre de presentació de blocs no comporta una seqüència. S'utilitzaran transversalment els blocs, triant els que es consideren idonis per al treball que a cada moment es vaja a realitzar.

11. ELEMENTS TRANSVERSALS

Segons el Reial decret 1105/2014, en el seu article 6 del capítol I, les assignatures han d'ensenyar continguts i competències pròpies de la matèria mateixa, també han de desenvolupar la comprensió lectora, l'expressió oral i escrita, la comunicació

audiovisual, les Tecnologies de la Informació i la Comunicació, l'emprenedoria i l'educació cívica i constitucional es treballaran en totes les matèries.

Tot això, a més, han de fer-ho desenvolupant la igualtat efectiva i prevenint qualsevol tipus de discriminació, violència o exaltació de la violència a causa de qualsevol diferència de gènere, raça, religió, diversitat funcional, nacionalitat...

Per a atendre el desenvolupament de tots aquests elements transversals, des de l'assignatura optativa d'Arts Escèniques i Dansa, prepararem el següent:

- Foment de la lectura a través de la lectura d'obres del gènere dramàtic; lectures obligades que seran fragments d'obres majors, amb les quals hauran de treballar (bé representant, bé adaptant, bé analitzant...)

- Comunicació audiovisual i TICS: Ús del projector i altres suports audiovisuals sempre que es pugui per a visionar a classe fragments d'obres dramàtiques o videos de tècniques escèniques que poden servir d'exemple i suport per als continguts explicats..

També es començarà a fomentar un ús profitós i responsable dels telèfons mòbils i les aplicacions que serveixen per a fer muntatges audiovisuals, perquè facen treballs individuals a sa casa, sempre amb l'autorització i supervisió de pares, mares o tutors legals.

- Respecte a l'emprenedoria, la realització de projectes digitals i audiovisuals i la resolució de pràctiques, donada la situació de pandèmia, sempre que siguin en classe seran individualment, fomentaran l'esperit emprenedor de l'alumne ja que l'obligarà a recapacitar, prendre decisions, planificar i posar en marxa una idea.

12. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

La situació de pandèmia provocada pel Covid19 desaconsella la realització d'eixides en grup a veure obres de teatre i també la visita d'autors, actors, actrius... o qualsevol individu que forme part d'eixe món, dins del centre, per la seguretat sanitària de tots.

Plantejarem el visionat d'obres dramàtiques senceres, projectades dins de l'aula.

13. AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT

En acabar el curs s'ha d'avaluar l'alumnat i també la labor docent del cos de professors. El seguiment del currículum, la relació entre professors i entre assignatures, la coordinació entre els membres del cos docent, l'organització

administrativa del centre i la programació dels cursos... seran alguns dels punts a valorar.

Aquesta avaluació es duu a terme mitjançant claustres de professors, reunions del departament (en aquest cas, del departament de Valencià, Llengua i Literatura), reunions de tutors de cursos i cicles i mitjançant la realització d'enquestes anònimes, en finalitzar cada avaluació, en la qual els alumnes es valoren a si mateixos i al seu rendiment, valoren la seua integració en el grup que compon l'aula i valoren també com està duent a terme el treball el docent. Aquestes enquestes es revisen, una vegada recollides, per a elaborar informes i recomanacions tant sobre com pot millorar el docent la seua labor, com sobre com poden millorar els alumnes el seu rendiment.

ANNEX: MESURES D'ADAPTACIÓ EN CAS DE SUSPENSIO DE LES CLASSES PRESENCIALS A CAUSA DE LA PANDÈMIA DE LA COVID19

L'experiència viscuda des de març a juny al passat curs (2019-2020) ens obliga a fer una previsió de com adaptarem l'ensenyament i les activitats d'aprenentatge de les diferents matèries si es donara de nou el cas que la situació de pandèmia causada per la malaltia Covid19 ens obligara a suspendre les classes presencials.

Pel que fa a Arts Escèniques i Dansa, ja les primeres setmanes de curs crearem un curs a Aules al qual estiguen matriculats tots els alumnes que han triat l'optativa, i pujarem a aquesta plataforma material imprescindible per a seguir l'assignatura, ja que al centre, a més, i a alternança de torns i cada setmana un grup fa dos hores presencials i dos des de casa, i la setmana següent ho fa l'altre grup. Aquesta circumstància ja facilitarà el fet d'adaptar les sessions en cas de confinament.

Les activitats i els treballs que els alumnes han de fer per a aquesta assignatura, es poden fer a casa de la mateixa forma que es poden fer a l'aula: seguint les instruccions de la professora, si hi ha treballs de dramatització o qualsevol tipus de representació, es poden fer i gravar amb ordinador, càmera, tauleta o mòbil a casa, i pujar després a la plataforma Aules, a on s'avaluen i califiquen. El mateix es farà en el cas de treballs escrits (o tests online, per exemple) i d'alguna sessió a on la docent hi haja d'explicar continguts nous o fer alguna classe magistral: s'enregistrarà en un video de fàcil descàrrega i visualització, i els alumnes el visionaran als seus dispositius.

Si en algun moment hi ha que realitzar un treball en grup, cadascun dels membres de l'equip farà la seua part des de sa casa i després hauran de juntar-la i muntar-la per a entregar-la com a resultat final a la plataforma.

D'aquesta manera ens assegurem que els alumnes poden seguir les sessions, els continguts i els treballs d'aquesta matèria optativa amb la major normalitat possible dins la situació, en cas que es done un confinament.